

Region Dobruży w IV oraz w III tysiącleciu p.n.e. znajdował się na trasie migracji społeczności stepowych w stronę Bałkanów. Obecnie, głównym świadectwem ich obecności są liczne kolist kopce („kurhany”). Niewiele z nich było w przeszłości celem systematycznych badań archeologicznych. W projekcie „Społeczności kultury Jamna u wrót Bałkanów” zostaną przeprowadzone badania wykopaliskowe dwóch dużych kurhanów, zlokalizowanych w bułgarskiej (południowej) części Dobruży. Duże kurhany są grobowcami powstającymi w wielu fazach, zawierającymi liczne pochówki z różnych etapów wczesnej epoki brązu. Dlatego efektem badań będzie odkrycie w każdym z kurhanów sekwencji grobów, co pozwoli na przeprowadzenie studiów zmian kurhanowego obrządku pogrzebowego w kolejnych fazach. Umożliwi to także precyzyjne wydatowanie kolejnych okresów. Ważnym efektem tych badań będzie pozyskanie wysokiej jakości próby do badań genetycznych szczątków ludzkich. Ich wyniki będą kluczowe do w badaniach nad genetycznym zróżnicowaniem poszczególnych fal ekspansji ludności kurhanowej. Równie istotne ważne będzie przeanalizowanie pochówków pod kątem wzajemnych powiązań krewniaczych, co ukaże reguły powstawania cmentarzysk kurhanowych. Serie innych planowanych analiz specjalistycznych zaplanowanych dla materiałów z nowoodkrytych grobów dotyczyć będą tak cech biologicznych pochowanych ludzi, jak i różnych aspektów obrządku pogrzebowego.

Do przeprowadzenia badań wykopaliskowych wytypowane zostały kurhany w Plachidol oraz Pobeda, zlokalizowane w pobliżu miasta Dobrich (Bułgaria). Należą one do klasy bardzo dużych grobowców ziemnych (o wysokości ponad 7 m). Tak duże kurhany nie były dotąd przedmiotem systematycznych badań wykopaliskowych. Jeden z wytypowanych kurhanów (w Plachidol) był w 1980 roku badany szurfem w którym odkryto m.in. stele kamienne oraz jedyny w strefie bałkańskiej grób, w którym zmarłego pochowano wraz z elementami czterokołowego wozu. Nowe badania przyniosą odkrycie najstarszych grobów oraz pozwolą wyjaśnić sytuację stratygraficzną w tym intrygującym i unikatowym kurhanie.

Końcowym efektem realizacji projektu będzie monografia ukazująca problematykę społeczności kurhanowych w południowej części Dobruży, a także cykl artykułów prezentujący wyniki wykopalisk oraz przeprowadzone analizy specjalistyczne. W badaniach uwzględnione zostaną wyniki wykopalisk przeprowadzonych w ramach projektu, jak i dane archiwalne dotyczące bułgarskiej oraz rumuńskiej części południowej Dobruży.

Podsumowanie wyników badań kurhanów w Dobruży ma dużą wartość dla studiów nad problematyką fal migracji stepowej ludności wschodnieuropejskiej w kierunku Bałkanów oraz Niziny Panońskiej. Z tego powodu, w projekcie usystematyzowane zostaną dane o kurhanach nie tylko z Dobruży ale także z sąsiednich regionów, w tym terenów północno-zachodniego Nadczarnomorza (obszaru wyjściowego dla zachodniej migracji ludności stepowej).